

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до статті 184 Кримінального кодексу України щодо права на безоплатну медичну допомогу

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону

Статтею 8 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що кожен громадянин має право на безоплатне отримання у державних та комунальних закладах охорони здоров'я медичної допомоги, до якої належать: екстрена медична допомога; первинна медична допомога; спеціалізована медична допомога; паліативна допомога. У разі порушення законних прав і інтересів громадян у сфері охорони здоров'я відповідні державні, громадські або інші органи, підприємства, установи та організації, їх посадові особи і громадяни зобов'язані вжити заходів щодо поновлення порушених прав, захисту законних інтересів та відшкодування заподіяної шкоди.

Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» визначено державні фінансові гарантії надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг) та лікарських засобів належної якості, реімбурсації лікарських засобів та медичних виробів (включаючи допоміжні засоби) за рахунок коштів Державного бюджету України за програмою медичних гарантій.

Разом з тим статтею 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що заклади охорони здоров'я державної та комунальної форм власності можуть надавати послуги з медичного обслуговування, які не покриваються програмою медичних гарантій з медичного обслуговування населення, а також в інших випадках, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, за плату від юридичних і фізичних осіб. Плата за такі послуги з медичного обслуговування встановлюється закладами охорони здоров'я самостійно.

Оплата медичних послуг, наданих пацієнту за програмою медичних гарантій, здійснюється Національною службою здоров'я України безпосередньо закладу охорони здоров'я будь-якої форми власності відповідно до договорів. Пацієнт не здійснює оплату за медичну послугу, якщо вона входить до гарантовано оплачуваного державою пакету медичних послуг. Однак на практиці виявляються непоодинокі випадки стягування з пацієнта плати за надану медичну послугу, що вже оплачена державою.

Згідно зі статтею 184 КК України оплата за надання медичної допомоги вважається незаконною у випадках, коли її не передбачено в медичному закладі або для окремої категорії осіб; чи оплата вимагається не в тих розмірах, які офіційно встановлені.

За інформацією Національної поліції України, чинні санкції за незаконну вимогу сплати коштів є непропорційно низькими та розцінюються як кримінальний проступок, що унеможливорює проведення негласних слідчих (розшукових) дій або здійснення контролю за вчиненням злочину, оскільки відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України такі дії проводяться лише щодо тяжких та особливо тяжких злочинів.

2. Цілі та завдання законопроекту

Метою законопроекту є запобігання протиправному вимаганню оплати за надання медичної допомоги (в тому числі у вигляді благодійного внеску, пожертви або іншого платежу) шляхом встановлення кримінальної відповідальності за порушення права пацієнта на безоплатну медичну допомогу.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проектом Закону передбачається викладення в новій редакції статті 184 Кримінального кодексу України, якою пропонується встановити відповідальність за незаконну вимогу оплати (в тому числі у вигляді благодійного внеску, пожертви або іншого платежу) за медичну послугу та/або лікарські засоби та/або медичні вироби, які надаються за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, іншими програмами за рахунок державного та/або місцевих бюджетів, та за рахунок інших джерел не заборонених законодавством, або відмова у наданні таких послуг, лікарських засобів, медичних виробів у зв'язку з незаконною вимогою їх оплати.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Регулювання правовідносин у цій сфері здійснюється Конституцією України, Кримінальним кодексом України, Основами законодавства України про охорону здоров'я, Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та іншими актами законодавства.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту дозволить запобігти юридичній та фактичній безкарності за вчинення злочинів щодо незаконної вимоги оплати за медичну послугу, а також сприятиме захисту прав пацієнтів.

Народні депутати України

